

QUPPERSAGAARAQ

**ERIAGISAT UUMASSUSILLIT
ASSASSORNERUP,
QIPERUINERUP,
ILUSILERSUINERULLU
SILARSUAANI AALLUNNEQARTUT
PILLUGIT ISUMASIOQATIGIISITSI-
SOQARNERANI
EQQARTORNEQARTUT
SAQQUMMIUNNEQARNERI**

KALAALLIT NUNAAT, 2023

Tunuliaqutat

Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu apriliip 18-ni 2023 ammerisunik, assassortartunik, ilusilersuisartunik, sammisassaqtitsisartuk, saqqummersitsivilerisunik, katersugaasivilerisunillu oqaloqatigiisitsiluni isumasioqatigiisitsivoq.

Uumasut amiinik, meqquinik, saaringinik, nassuunik atuillutik assassornermik aallussaqtartut, mersortartut, ilusilersuisartut kiisalu takornariaqartarnermut anguniagaasut pillugit isumasioqatigiinnermi saqqummiunneqarput. Saqqummiussat eriagisat uumassusilinnut atassusigaallutik. Taamatullu sanalunnermi atorluanerulernissaq takornariaqarluarnisarluni iserfigineqarlutik. Saqqummiussat quppersagannguami maani naqinneqarput.

Aaqqissuussaq [LIVIND projekti](#) -mit ingerlanneqarpoq. LIVIND tassaasoq Europami Nunat avannarlerneersut akornanni ataqatigiisitaq, Kalaallit Nunaat peqataaffigisaani. Ataqatigiisitamini Nunat aqqaneq marluusuni, ukiut aappasaani ingerlanneqartumi, kulturikkut kingornussat tigussaangiitsunik suliallit suliaminnik avitseqatigiiffigaat, ataatsimullu sammisaqaqatigiinnernik ingerlatsivigalugu.

LIVIND projektip anguniagarivaa eriagisat uumassusillit pillugit qaamarsaanissaq, kiisalu eriagisat takornariaqarnermut, ilinniartitaanermut ileqqunillu ingerlatsinermi atuuffeqarsinnaanerat sammineqartarput.

Quppersagaaqqami matumani sammineqartussat tassungarpiaq imaqqassapput.

www.napa.gl

Isumasioqatigiisitsineq kiisalu quppersagaaraq piviusunngortissinnaaneranut **NAPA** aningaasaleqqataavoq.

Isumasioqatigiisitsinermi peqataasut

Aleqa Hammond, isumasioqatigiisitsinermi nutserisoq
Anne Mette Olsvig, katersugaasivilerisoq
ArnajaraK' N. Lyberth, kittaniit aqutsisoq
Arnatsiaq M. Jessen, mersortartooq ammerisartorlu
Aviâja Rosing Jakobsen, katersugaasivilerisoq
Aviaq Pipaluk Meye, qilaatersortartooq
Evi Kreutzmann, Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfimmit
Fia Krigel, ammerisartooq
Hanne Kirkegård, saqqummersitsivilerisoq
Hans Lange, katersugaasivilerisoq
Ida Kleist, assassualuttartooq
Inuk Poul Olsen, umialiortooq
Ivalu Petersen, ammerisartooq
Ivínnguak Stork Høegh, Eqqumiitsulianik ilinniarfimmit
Joachim Christensen, CITES-inik suliaqartooq

Johanne Markussen, mersortartooq ammerisartorlu
Kirstine Møller, ataqaatigiissaarisooq
Kristine Bønløkke Spejlborg, saqqummersitsivilerisoq
Kuka Fleischer, qilaasiortartooq
Louise L. Berthelsen, ilusilersuisartooq
Mona Hammeken, marrerisartooq
Paninnguak Pikilak, assassualuttartooq
Poul-Erik Isaksen, sannavimmi aqutsisoq
Randi Sørensen Johansen, katersugaasivilerisoq
Rosannguak Rossen, takornarialerisoq
Sara Marie L. Berthelsen, mersortartooq ammerisartorlu
Sascha Blidorf, assassualuttartooq
Søren Würtz, NAPA pisortaaq
Terto Ngiviu, sammisasasaqartitsisartooq
Vivi Noahsen, isumasioqatigiisitsinermi aqutsisoq

Eriagisanik piujuartitsineq

Kulturikkut kingornussat tigussaangitsut tassaapput ileqqulersuutit, ilisimasat, oqalualaarutit, eqqarsartariaatsit kingornunneqartut kulturimullu naleqartillugit atalersorneqartut.

Oqaaseq '*kingornussaq*' siulermut qangaanerusumullu attuumassuteqarpoq, tassa siulermut kingornussarsiaq. Misilittakkaniit pisimasuniillu aallaaveqartut - kingorna ileqqulersuutinngortut, oqalualaarutinngortut, eqqumiitsuliangortut, eqqarsartaatsimiilersut, isiginnittaatsimiilersullu. Tamakku tamarmik inummut naleqartitsisut.

Kulturikkut kingornussat ataatsimut isigalugit piffiit inuillu ataqatigiilersutut pilersittarpaai, angerlarsimasutut misiginnilersitsisarneri ataatsimuua-laarnermik angusaqarfiusarput. Amerlanertigut tamanna inuup nammineq eqqarsaatigineq ajugaanik, inuunermut ilassuuttarmata. Kingornussarsialli annerusumik minnerusumilluunniit tarniup malugisinnaasaannik aallerfigineqartarput.

Eriagisat uumassusillit samminerini eqqaaneqarsinnaasut ilagaat qangaaniilli assasornermi ileqqut, ammereriaatsinut ilisimasat, qiperuinerit ilusilersuinerillu atorluaanikkut pilersinneqarsimasut. Eriagisassangorlugit inuiaqatigiinnut kingornunneqartut.

Kingornussat kinguaariinniit kinguaariinnut ingerlatinneqartarput piffissallu ingerlanerani eqimattakkuutaani atorneqarnertik, pinngortitamut attuumassusiligaaneri, kiisalu piffissap qanoq innera aallaavigalugu nutaanik isumaqalartuartut. Tamanna takutitsisuuginnarpoq eriagisat uummaarinnerinik.

Ullutsinni inuiaat akornanni kingornussarsianik minnerumik annerusumillu aallussaqaqtunik ingerlatsisoqartuarpoq. Inuiaqatigiit akornanni malugineqartillutik, kinaassutsimik suminggaannerfimmillu aallerfigineqartarput.

Eriagisat uumassusillit kiisalu Anguniakkavut (SDG 2030)

Naalagaaffiit Peqatigiit (FN)-ip nunarsuarsioqatigiinnut pijuartitsinissamik ineriartortitsinissamut pilersaarusiaqarpoq (SDG). Siunertat 17-t nunarsuarmut tamarmut ukioq 2030 angullugu anguniagaasut.

Anguniakkat ilaagaat naligiissitaanermut, pisinnaatitaaffinnut, ilinniarsinnaatitaanermut ineriartortitsinerit. Inuiaqatigiinni eqqissisimaneq, inatsisitigut isumannaatsuuneq. Pijuartitsilluni ineriartorneq, nungutsaaliuisumik sillimmatinik atuineq, kulturikkullu tamalikaassutsinik pijuartitsineq. Kalaallit Nunaani Oqartussat anguniakkanut tamakkununga peqataajumavoq. Naalackersuisoqarfinniit siunertat anguniagaasut nunatsinni qanoq inissisimaneq qulaajaaffigineqarput. Ukioq 2021 Nunatsinni ingerlariaqqinnissamut suliniutisani pilersitsisoqarluni.

Nalackersuisut nalunaarutaat alakkaruk

Nalunaarummi kulturikkut kingornussat tigusaanngitsut anguniakkani toqqaannaq ilanngussisoqarsimanngikkaluartoq, eriagisat uumassusillit anguniakkanut ikorfartueqataasinnaalluarput. Anguniakkammi tamakkiisumik isigalugit, aningaasaqarneq, inoqatigininneq avatangiisimullu akisussassusilimmik pissuseqarnissamik ineriartuutaasunik aqutissiuuujumapput.

Pijuartumik ineriartortitsinermi ingerlanneqartunik taakkartuisagutta eqqaaneqarsinnaasut ilagaat:

- Nunarsuaq tamaat isigalugu sumiiffimmi ilisimasat, piginnaasat sulisaatillu kingornunneqartut piffimmutaaq tuluarsarsimasut, ingerlatsisunut aningaasarsiutaasarput. Ingapoq eqqumiitsuliat aqutigalugit kiisalu takornariaqarnikkut.
- Timersuutitoqqat aliikkusersuutitoqqallu pijuartinneqartuurtarput katerisimaartoqarnermi unammersuaarutigalugillu sammineqaraangasa. Peqqissutsumut inuiaqatigiinnermullu nakussassaataalluurtut igineqarsinnaasarput.
- Inuusuttut kingornussianik sammisaqartillutik kulturimut naleqartitanik ilikkagaqartarput.

Isumasioqatigiisitsinermi saqqummiussat

**Saqqummiunneqartut ataatsimut
katersorlugit quppernemi tulliuttuni saqqummiunneqarput**

Saqqummiussisut

Eriagisat uumassusillit - Randi Sørensen Johansen, NKA

Atorluaanermik suliaqarneq - Louise Berthelsen, Nuuk Couture. Kiisalu Anne Mette Olsvig, Qasigiannugit Katersugaasiviat

Atorluaanikkut pilersinneqarsimasut - Aviâja Rosing Jakobsen, NKA. Kiisalu Hans Lange, NKA

Atorluaanikkut pilersinneqartut - Sara Marie Berthelsen, Kittat. Kiisalu Poul Erik Isaksen, Ajagaq Takornariaqarluarneq - Rosannguaq Rossen, Visit Greenland

Niuerluarneq - Joachim Christensen, Namminersorlutik Oqartussaqaarfik

Erseqqissaassut

Saqqummiussat Nunatsinni ammerineq, qiperuineq ilusilersuinerlu tamakkiisumik saqqummiunneqanngimmat erseqqissaassutigineqassaaq. Kiisalu isumasioqatigiisitsinermi saqqummiussat tamarluinnarmik ataasiakkaarlugit saqqummiunneqanngillat, ataatsimulli katersorlugit allaaserineqarmata.

Katersanik saqqummersitsisarneq

Katersugaasiviit saqqummersitsiviillu katersanik saqqummiussisarnerminni maanna inuusut siulimi suliaat qanimut misissuiffigalugit isumassarsiorfigalugit periarfissamik ammaassisarput.

Katersat eqqaasitseqataapputtaaq siulit ukiorpassuarni sakkut, atisat, ilusilersuinerit sanalluaganngorlugit ineriartortitsisarsimanerannut. Taamatullu katersat tigussaasut tigussaannngitsumik atassuserneqakkajunneqartarnerinut ilisimannittoqarpoq, allatut oqaatigalugu pigisat anersaalernerneqartarneri malussarfiusarput. Periusitoqqanut, nunamut anersaamullu atassuteqartuurtut.

Tamaanga qajaq assersuutigineqarsinnaavoq. Qajaq tigussaavoq, qaanniornissamulli ilisimasat tigussaannngillat, inuup qarasarriorimmagit. Qaannap ilusissaa ineriartortinneqarmat tuullip immami anorimullu nikerartarnera isumassarsiorfigineqarpoq, angallatissaq imarsioruminarsarumallugu. Qaannap saarngi qajartortussamut atassusigaapput, iigarterfilerlutik tukerumiaqarlutillu immami angalaartuurtarput. Taqqaasalu akornanni taqqarmiulersorneqakkajuttarput - tassa arnussanik qajaq pisatserneqartarnera takussaapput. Inuit aarnualersorsimasarput pissaaneqarneruniarlutik, ajortunut piareersimaniarlutik, inuuneqqortutsisimaniarlutik piniagassaqartitsisinnaajumallutillu.

Katersat anersaanik atassusiligaaneri ataatsimuualaassutimut inoqatigiinnerlu pingaassutsianik takutitsisooqataapput. Pigisat allat aamma naleqartitanik pilersorsimaneri ersittarpoq, atisaappata, pooqattaappata, kusassaataappata il. il. Pigisat ilusilersorneqartuurtut eqqarsaatigilluagaasunik aallaavilinnik.

Ammerineq

Ammerinissamut ilisimasat issittumi najugalinnut ilisimassallugit nalimmassartarnissaallu pingaruteqarpoq. Ammit atorneqarsinnaasut tamarmik suliarineqartarput amerlasuutigut atisaliassatut. Ameq atisaliassatuinnaq atorneqarneq ajorpoq, tassami aamma piniutitut, angerlarsimaffimmut angallatip ilaattut atorneqartarpoq. Ammit sorliit sunut atorneqarnissaat ammillu aaliangersimasut qanoq suliarineqarnissaat pingaaruteqarluinnarpoq ilisimassallugit, ajunnginnerpaamik ameq atorsinnaajumallugu. Taamaasiornikkummi issittumi inooriaatsimut atortussat tamakkiisunngorlugit ineriartortilluarneqartarmata.

Uumasut amii kisiat atorneqarneq ajorput, tassami ujallut, iggiaat, ameraasaat inalukkallu assigiinngitsunut atorneqartarmata, ujalussiassatut, qilaatip ammertasaanut assigisaannullu.

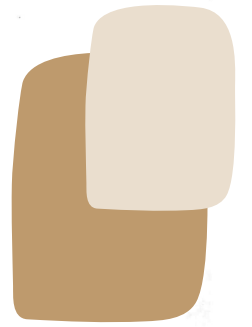
Ammit atortuliassat atisaliassallu immikkut atuuffissaminnut tulluarsarlugit suliarineqartarput. Taamaattumik ammerineq imaannaanngitsuunngilaq, kiisalu suliaq ineraangat ammerineq naammassineqarneq ajormat, tassami naammassisaq atorneqartuartilluni aqqissuunneqartuassammat.

Isumasioqatigiisitsinermi erseqqissaassutigineqarpoq:

Nunatsinni amernik atorluaanerulernissaq anguneqassappat, nammineq kajumissutsiminnik ammerisartut periarfissannik annerusumik tunisisoqarnerisigut anguneqarsinnaasoq. Init pioreersut atorluarneqarnerisigut, ammaananeqarnerisigut, allinerisigut ineriartormermik pilersitsisinnaammata.

Ammerineq ilisimaarilluarnissat pisariaqarluarpoq - atuuffissaminnut tulluartumik suliaassammata. Oqorsaaticut, atisassatut, assuutitut, piniutissatut, angalanissami atorneqarnissaanut, angerlarsimaffiup pisataannut il.il. Ammit atuuffissaminnut immikkoortillugit suliarineqannginermini eqqarsaatigilluagaasarput.

Sulliviit amminut assigiinngitsunut sulliviusinnaasut Nunatsinni amigaatigineqarput. Sullivissanik annerusunik pilersitsioqarnerisigut suliffissanik pilersitsisoqassasoq qularnanngilaq, minnerunngitsumillu eriagisat kingornunneqarneri piujuartinneqassallutik.

Aalisakkat amminik assassorneq

Aalisakkat amiinik suliaqarneq qituliorsaanerlu nunatsinni annertusisamik ingerlatsisoqanngilaq. Naak aalisakkat amii suliarilluarsimatillugit atisaliassatut, pequttat ilaattut, allatigullu atortussatut sananeqarsinnaalluurtut.

Kalaallit Nunaanni aalisakkat amiinik pissarsiorfissatsialannik peqarluartoq pilersorluarnerulernermut atassuserneqarsinnaassagaluarpog. Aalisakkanik tunisassiornermuinnaq sammisumik eqqarsartoqarani, amiali ulluinnarni atortunut pigisanullu atortussiannngorlugit pilersinneqarsinnaalluarmata.

Aalisakkat amii pilersorluarnermut attuumassuteqarluarpog

Piujuartitsilluarnissamut aqqutinik ujartuisoqartillugu aalisakkat amiinik suliaqarneq qiviarneqarsinnaasut ilagaat. Piujuartitsineq imaaliallaannaq atuutilersinneqarsinnaanera piviusorsiuunngilaq, piffissalli ingerlanerani anguneqarsinnaalluni. Taamatut ippeq aamma annertusisamik amernik ammiornermik suliaqartoqassappat.

Aalisakkat amiinik ammiorneq

Aalisakkat amii tattaajakkat ammiorneqarsimatillutik qalipaataat kaanngartarput, ameq kusanarluinnartoq qanorsuaq suliarineqarsinnaavoq. Qangaaniilli allalersuisarneq isumassarsiorfigalugu ilusilersuisoqarsinnaalluarportaaq.

Ammit ammiorneqarnerini asiunaveersaaserneqartarput, aalisakkallu amii sionratigut iteqqumut kininneqarsimasarput, ullutsinni ammerisartut sakkut allat atorlugit aannaveersaaserisarput qalipaasersuisarlutillu.

Assassualuttunit ingerlanneqarpoq

Nunatsinni assassualuttartut akornani aalisakkat amiinik suliaqartunik nassaassaqarpoq. Iverusiortut, taskiliortut, atisaliortut, skuuliortut eqqumiitsuliortut allatigullu pisatsersukkanik suliat maannamut misilittarneqareerput.

Suliffeqarfiit, namminersortuaqqallu annertunerusumik aalisakkat amiinik aallussiumanertik orniginartippaat, periarfissamik ammaassisoqarpat.

Puisip inalugai atorneqarluartarsimani

Puisit inalugaanik suliaqarneq qanga siullarsuit annertusisamik aallutarigaat ilisimaneqarpoq. Inalukkat suliarilluarneqarnermini masassiutissaqqissutut, qilaatip isissaatut, igalaassatut, pooqattassatullu pilersinneqartarsimapput. Pilersitat tamarmik atorluaanermiit aallaavillit.

Inalukkat pilersorluarnermut attuumassuteqarluarput

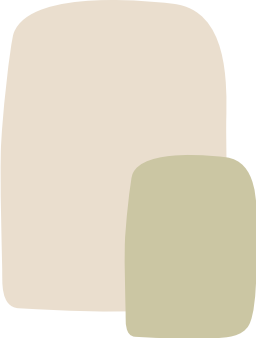
Piujartitsilluarnissamut aqqutinik ujartuisoqartillugu puisit inalugaanik suliaqarneq assassornerlu qiviarneqarsinnaasutut taaneqarsinnaavoq. Qanga pilersinneqartarsimasut isumassarsi-orfigineqarnerisigut annertusisamik minnerusumilluunniit sanaartorneq aallunneqarsinnaavoq. Nunatsinni puisit nujuartaapput, pisarineqartullu inalugaanik tunitsiveqartuuppat tunniussiveqartuugaluarpalluuniit assassortunit, eqqumiitsuli-ortunit, atuarfinit susassaqartitsivinniilu sulialinniit assassukkanik pilersitsisoqarsinnaaluaraluarpoq.

Puisit inalugaanik suliaqarneq

Inalukkat errortorluariarlugit qiaaavi piarneqartarput (ameraasaq qalleq, orsulerlugu nerineqartartoq). Inalukkat sequeernejarlutik immami salilluarneqareeraangasa isuatigut qilerneqartarput pullanneqarlutillu. Pullaqqatillugu panerserneqartarput, nivingatinneqarlutik, unnuaannarmullu panersinnaasarplutik. Panereeraangasa tukimut uuttuusaminnut aggorneqartarput, atuuffissaminnullu mersoriaannangortarlutik. Atorneqarnissami tungaanut toqqortarineqarluarsinnaavoq. Suliarineri pisarii-tsupput.

Inalukkat masassiutaareerput

Inalugaq imminerisamik masassiutaareerpoq. Katersugaasivinni takussaapput kapittat tassa annoraat masassiutit, pooqattat iperaasiviit kiisalu ippiarsuit ilaat inalukkanik sanaajusut.

Puisip amianik suliaqarneq

Puisillu amia aamma assigiinngitsorpassuarnut; atisassatut, qaannap umiallu amissaatut, taskitut, kaminnut assigisaanullu suliarineqartarput. Puisip amia ninguvoq ussiissuseqarsinnaallunilu. Nunamiutaniit ammip sanna allaanerumaarpoq, eqartai issunerumaarmata (ameq qalleq), taamaasilluni puisit amii nungullajaatsuunermanni ukiuni arlalinni atorineqarsinnaasarput, allatigulluunniit atoqqitassanngortinneqarsinnaallutik.

Ammit pilersorluarnermut attuumassuteqarluarput

Atorluanagerusinnaanerulernissamut aqcutinik ujartuisoqartillugu puisit amiinik suliaqarneq assassornerlu qiviarneqarsinnaasutut taaneqarsinnaapput. Ullutsinni pinialuttartut akornanni ammit igiinnarneqartarneri ersippoq. Ammit imaanut eqqaavinnulluunniit iginnagit inunnut soqutiginnittunut iluatissaassusinnaasunngorlugit aaqqiisoqarsinnaappat, assigiitsitsunik assassornerup, mersornerup, ammerinerullu silarsuaani suliaqarneq ammaassisoqarnequlissavoq. Puisip amianik suliaqarneq assigiinngitsorpassuanik imaqarmat tiguisussaqaqarneq qulakkeerneqarsinnaavoq.

Puisip amiata suliarineqarneq

Uumasup amia peerlugulu taamaaginnartillu atisassiarineq ajornartarpoq - atuuffissamut tulluarsagaasumik suliaqarneq qaqqaarsaammat. Meqqulinnik qassalittaanerit, qapiarnerit, qaqquarsiinerit, salummarterinerit, immaqalu aamma ulummattuineq pereeraangasa atuuffissaminut ineriartortinneqartarpoq.

Erisaalerineq, atunngassineq, unnilineq, tungujorsialiorneq, qapiaaneq, ulunneq, qapialittaaneq, qalipaaneq avittarnerlu puisip amiinik suliaqarneq suliaqarneq suliaqarneq ilagaat. Immikkut tamarmik tulluarsakkanik sakkoqarput suliarinerilu periuseqarlutik.

Pilersitanik pisisussaqaqartuarpoq

Puisip amianik suliat nunatta inuinit kiisalumi takornarianiit pisisussaqaqartuarpoq. Pisiumasullu arlalissuusarlutik. Ullumikkut unneq piumaneqarneq paattut inissisimavoq.

Puisip orsuanik qalipaasioorneq

Puisip orsua orsortuutigalugu (iginnertuutigalugu) mamarilluarneqartarpoq, kiisalu kiassaait kallerullu innera ator neqalinngikkallarmata siulliarsuit orsoq ikummatissatut atortarpaat. Kiisalu illup silataanut, qisunnut qalipaatisamik nammineq sanasoqartarpoq. Tassa puisip orsua pingaarnertut akoritillugu qalipaasiortoqartarpoq.

Orsoq pilersorluarnermut attuumassuteqarluarpoq

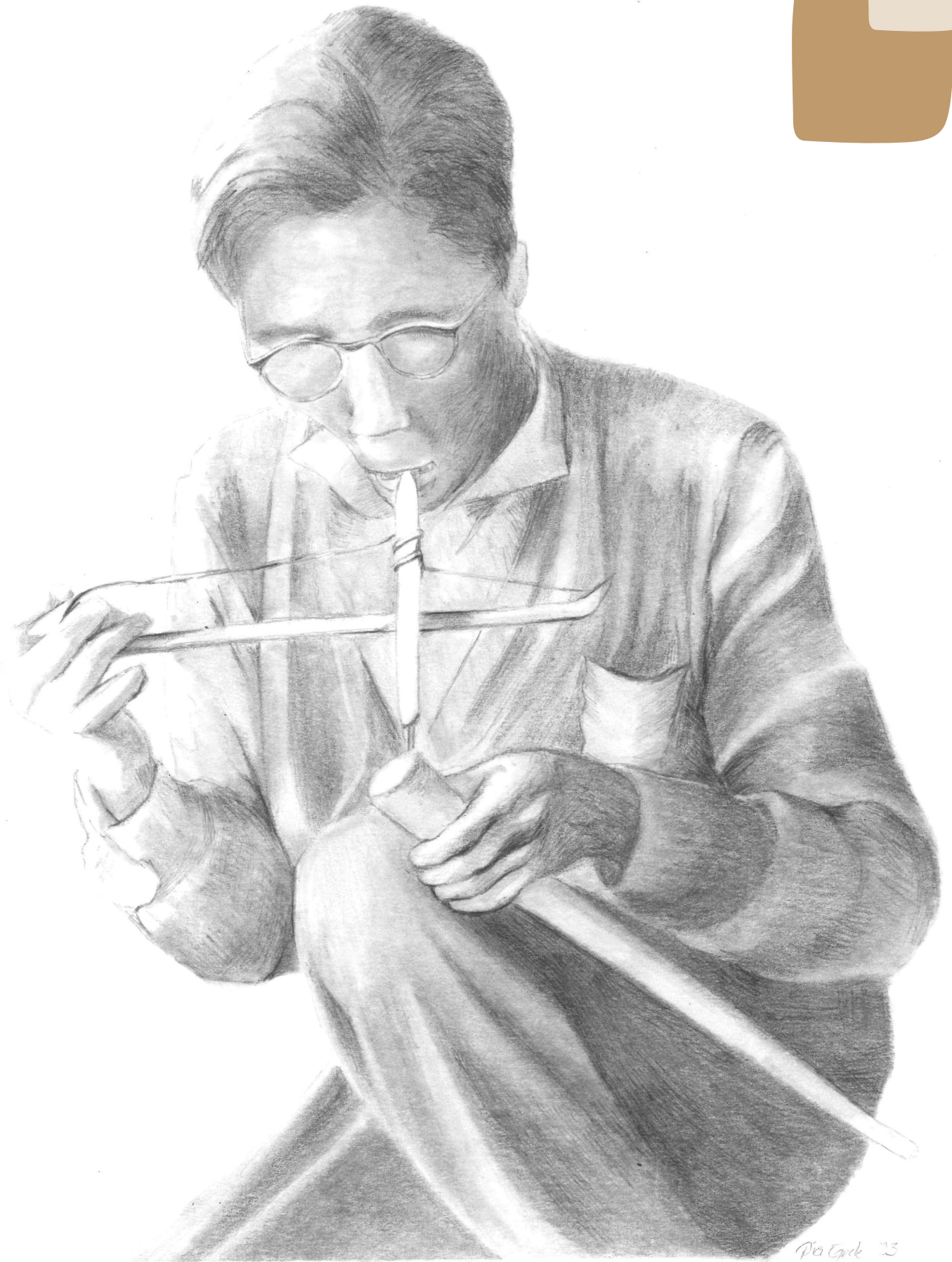
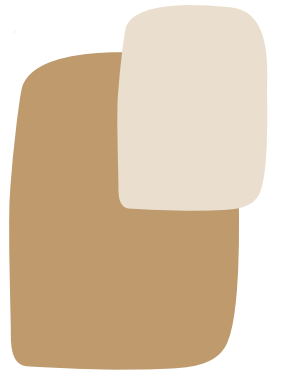
Kalaallit Nunaanni nammineq illup silataanut qalipaatisamik sananissaq pisariitsorujussuuvoq. Akuutissaq annerpaartaat tassaavoq puisip arferulluunniit orsua (arferulluunniit tingua), kutsuk, qalipaaitillu panertut. Piujuartitsineq atorluanaanerulernissallu tungaanut anguniagaqarnermi qangaaniilli atorluaanitsigut pilersinneqarsimasut ilinniarfineqarsinnaapput, soorlu qalipaasorsinnaaneq qiviarneqarsinnaalluni.

Qalipaaitip sananeqarnera

Orsoq saattuaranngorlugu aggoqqissaagaq igamut iginninngorlugu uunneqareeraangat, kutsuk seqtsigaq aalaterunneqartarpoq. Utsivik kissavinngitsumi uullugu kinersisinneqassaaq. Qalipaaitip kinissusissaa atisinneqarpat qalipaait panertut (seqummaarissut) immaqaluunniit ujaqqat aseqqujui (seqummaarissut) nammineq kissaatigisami qalipaaitillit akulerunneqassapput - Tassa suliassaq tamaat. Qisummut tagiunneqariaannanngorpoq. Akui aallaavigalugit qalipaait avatangiisimut mingutitsinngilaq kiisalu inuup peqqissusaanut innarliinani. Orsup tikka kutsumik akunerani kaanngartarpoq. Qalipaait ussiitsuuvoq, kiisalu qisuk anersaartornissaanut periarfissiisarluni.

ilitsersuut isigimmaruk

Po Eyk '23

Qiperuineq

Ullumikkut eqqumiitsuliornermik taasagarput tassaasimagaluarpoq piniarnermi sakkunik atortunillu allanik pinnersaariaaseq. Pinnersaaneq piginnittumik nuannaalersitsisarpoq, uumasunut qanillattuutaavoq, pinnerrarissunngorsaataavoq, isumannaatsumillu inuunissaq qulakkeerniarneqartarluni. Taamatullu assigiinngiiartunik ilusilerlugit qiperukkat inuup pinngortitamilu anersaat pissaanillit akornanni atassuteqaataanerat ersarissisarpoq. Qiperuisartut amerlanersaasa siulliarisuit qiperuillutik atortagaat; ukkusissat, saaneq, tuugaaq, nassuk qissiallu suli atortarpaat.

Qiperukkat eriagisanut uumassusilinnut atassuteqarluartarput

Qiperuisartut kalaallit oqaluttuatoqaanni oqalualaavinilu oqaluttuarineqartut qiperukkaminnut atassusertarpaat, taamatullu aamma ippoq tupilannik taaneqartalersut qiperukkat. Qiperukkatigut ersersinneqartarpoq inuup piniakkanut ataqqinninnera atassuteqarneralu, nunarsuarmut isiginnittaatsinut naleqartitseqataasut.

Saanernik qiperukkat akisussaassusilimmik suliaaneri

Uumasup, tassa pisap saarngi, nassui, tuugaavi, kigutaalu atortussinngortillugit pilersitsisoqartarpoq. Suliat annerit minnerusullu, assigiinngiiaartunik ilusillit, nivingatissat, arnussat, qarlut, assammiut, iverutit ujammillu takussaasut ilagaat. Naammassisanillu pisisusaaqartuarpoq, kalaallit nunaata inuunik kiisalu takornarianiit. Kalaallit Nunaani uumasut CITES ataani nalunaarsorsimasunik nioqquteqarnerup nakkutilliisoqarpoq. Tassa uumasut nungutsaaliukkat saaniinik suliat Kalaallit Nunaanniit annissisoqassatillugu nunamulluunniit eqqussisoqassatillugu akuersissutimik peqqaarsimatilluni annissisoqarsinnaavoq eqqussisoqarsinnaalluniluunniit. Tamanna aamma takornarianut atuuppoq. Suliaq tamarmik akisussaassusilimmik suliarineqarnera erserpoq.

Qiperuisartut qiperugassaminnik ujartuisarput, pissarsinissaq ilaanni ajornakusoorfeqarsinnaasararluni. Taamaakkaluartoq qiperuisarneq qangarsuaaniilli aallunneqartartoq suli nunatsinni aallunneqarpoq, annertusisarneqarluarsinnaallunilu, pilersornerulernissami aqqummut ilassuunneqarsinnaammat.

Pinngussat

Kalaallit Nunaata avataaneersunit, suliffissuaqarfinnit pinngussat pilersinneqarsimasut Kalaallit Nunaanni pissarsiassaangikkallarmata, atorluaanikkut pilersinneqarsimasunik pinngualiortoqartarpoq. Pinngussat tamanik pinnguarineqarsinnaasut; meeqqat, inuusuttut, inersimasut utoqqarnillu. Pinngussat sukisaarutaammata, kiisalu nukassarnermik pikkorissarnermilluunniit siunertaqartuummata kikkut tamarmik peqataasinnaatitaasarput. Tassa uumasut pisarineqartut saarnge amiiluuniit pinnguassaqqissutut sananeqartarlutik.

Atoqqiinermi pinngualiarineqarsut

Putoqqutsiniaalluni pinnguaat, *ajagaq*, pinnguaatitoqqat akornanni nalunnginneqarluartut ilagaat. Ajakkiarineqartut assigiinngitsorpassuusarput, amerlanertigulli puisip kujaava kiasialuunniit takussaasarput, kiisalu aamma tutut nassui ilusilersukkat. Sunaluunniit ajakkiarineqarsinnaavoq, allaat neqi kikkarsimasap saarnge. *Ajagaq*, tassa imminermiit ajataq, ataatsimik arlalinnilluunniit putulik tigummiaamik amitsukujuumik putoqqutsiniut. Pinnguaat qarasar-sornartuuvog, nakersaataavoq aliikkutaallunili. Meeqqanut minnerumaanut pinnguatit ilagaat qimmiusaarneq. Puisip assaqqua akualu qimmiusaarutaasarput, naluttaartinneqarlutik paatittuusaarneqartarlutillu.

Pinngussat taaneqartut atoqqiinerinnarmik tamarmik pilersitaapput. Taamatullu aamma uumasut amiinik perlukut arsaaranngorlugit sananeqartarsinnaasut ilagaat.

Katersugaasivinni saqqummersinneqarput

Pinnguaatitoqqat sananeqartarsimasut isumassarsiorfigineqariaannaallutik katersugaasivinni saqqummersinneqartarput. Piffiillu ilaanni misilittarneqarnissaannut periarfissaqartarluni.

Uumasut saaniinik pinngualiorneq pisariitsunnguuvog pilersinneqaruminarlunilu.

Takornariaqarluarnek

Amernik suliat, qiperukkat, najukkamilu pilersitat takornariaqarnerup silarsuaani nittarsaanneqakkajuttut ilagaat. Nunatsinni takornariaqarnek tamanik iluaqutaasussatut takorloorneqarpoq. Eqqumiitsuliornek, assassorneq, nujukkami suliat, katersugaasivinnut saqqummersitsivinnullu alakkarternek takornariartitsinermi ilaalluinnartussatut suliniumi *GrowGreenland*, Visit Greenlandimit ingerlanneqartumi ersippoq.

Misigisassarsiorlutik takornariartartunik aallussineq (Adventure tourism)

Takornariaqarnerup silarsuaani misigisassarsiorlutik takornariartartut annertusisamik sammiumaneqarput. Taamatut aalajangernek misissuinermit aallaaveqarpoq. Misigisassarsiuutigalutik takornariat taakkuukkajupput piujuartitsinissamik pingaartitsisut, nunamut pinngortitamullu. Allatut oqaatigalugu pissuserissaarnissamik takutitsisut. Kalaallit Nunaanni siunissaq 2030 tungaanut takorluuinermi eqqarsaatigisassaq pingarneq tassaavoq takornariaqarnek ataavaatoq. Ataavaartitsineq piujuartikkumallugu Kalaallit Nunaanni najugaqartut takornarianik naammatsinnginnissaat pingaarpoq. Taamaammat takornariat pissuserinnissamik attassisut takornariaqartitsivinni sammineqarnissaat ullumikkut anguniarneqarpoq.

Eriagisat uumassusillit takornarianut attuumassuteqarluarput

Nunarsuarmioqatigiinneruleralluttuinnarnermi takornariat tikittuartsaapput. Visit Greenland taamaasilluni takornarit eqimattanut pingasunut tulluarsagaasunut aaqqissuisoqarnerulernissamik anguniagaqarpoq. Takornariqarnek tamanik iluaqutaalluarsinnaasutut isiginiarneqarlutik:

Soft adventurer: takornariat nakkussaqaarnerullutik misigisassarsiortartut. Assersuutitut katersugaasivinnut saqqummersitsivinnullu ilisimasamik nutaanik misigisaqarumallutik alakkarterisartut.

Immersive adventurer: kulturimut ilisimasaqarnerulerumallutik pingaartitsisuusarput. Assersuutigalugu sannavinnut alakkarterilutik sanaluttut suliaqartut naapillugit misigisassarsiorumasut. Kiisalu,

Ultimate adventurer: takornariaq nammineerluni qiperuinermik, assassornermik assigisaanillu misilittaaluni misigisassarsiorumatoq.

Innersuussiorneq

Nunarsuarmioqatigiit akornanni anguniagaasunut atassu-
sikkamik isumasioqatigiinnermi sammisaqartoqarpoq.
Quppernerni tulliuttuni oqallisigineqartut innersuussiornerillu
pillugit atuarsinnaavatit.

Immikkut anguniagaq nr. 12 sammineqarpoq, tassaasoq:

**AKISUSSAASSUSEQARTUMIK
ATUINEQ TUNISASSIORNERLU**

12 AKISUSSAASSUSE- QARTUMIK ATUINEQ TUNISASSIORNERLU

Akisussaassuseqartumik atuneq tunisassiornermillu

Kalaallit Nunaanni pisortatigoortumik anguniagaanni ima Naalackersuisoqarfimmit nalunaarutiginnittoqarpoq: Siullertut eqqagassanik pilersuinerit pinaveersaartinneqarnerisigut aammali atoqqiisarnikkut atoqqitak-kallu annertunerulersinnerisigut eqqakkat akisussaassuseqartumik passunneqassapput.

Anguniakkami pineqartumi nassujaatit nangillugit ima allaaserinnittoqarpoq: Nunarsuarmi tamarmi atuisartunut niuerfiit niueriaatsillu amerliartornerat annertusiartornerallu ilutigalugit, sorpassuartigut nunamut iluaqutaasut suliassaqartitsilersimasoq pitsaanerusunngorlugu naalackersuisoqarfimmiit aaqqissuunniarneqarpoq, ilaatigut atoqqiinerulernissamut sinaakkutissanik pilersitsisoqarumalluni.

Atoqqiinerulerneq

Tassannga eqqakkat siullertut pinaveersaartinneqassapput atoqqinneqarlutillu. Eqqakkat eqqaavissuarmut periarfissatut kingullertut isigineqassapput. Taamaaliorneq innuttaasuni kiisalu namminersorlutik inuussutissarsiuteqartuni immikkoortiterisoqarnerulernissaanik atortussianik atoqqinneqarsinnaasunik pitsaasunik tunitsiveqarnissanik piumasagaatitaqarpoq, najukkani nunap immikkoortuiniluuniit.

Periuseq maanna atorineqartoq allanngortinneqassappat piujuartitsinermillu tunngaveqarnerussappat paasissutissiinermik suliniuteqarnissaq pingaaruteqarpoq. Meeqqat inuusuttullu amerlanerit sammisamut tunngatillugu ullutsinni atuinitta periusittalu kingunerannik ilisimaarinnereerput, taamattumik suliniutit, innutaasut tamarmik ulluinnarni peqataaffigisinnaasaat pillugit ilinniartitsinissamik, ilisimatitsinissamik paasissutissanillu ingerlatitseqqiinissamik pingaarutilimmik suliassaqarpoq. Ingerlataqartunik assigiinngitsunik oqaloqateqarnikkut taamaasioorneq ingerlanneqassasoq nalunaarummi ilaatigut allaaserineqarpoq.

Akisussaassuseqarnerulersinnaaneq

Sumiiffinni ataasiakkaani eqqakkanut aaqqissuussat, sumiiffimmi neqeroorutaasut, sumiiffiup kommuniata periarfissaliussa at akisussaassuseqartumik periarfissamik ammaassinikkut, inuit akornanni akisussaassuseqarnerulernermik ileqqorissaanerulernissamillu angusaqarfiusinnaanera erseqqissaatigineqarpotaaq. Tamanna isumasioqatigiinnermi orniginartinneqarpoq, amernik saanginillu igitsiartortarfiit iluatissarfiusinnaangorsakkat isummamut tulluartinneqarpoq.

**Atorluaanerulersinnaanermut paasissutissat annikipput.
Paasissutissat kaammattuutaallualersitsisinnaasunik**

**Eqqakkat atoqqinneqarsinnaasullu
nalilersorneqanngillat**

**Suli avataaneersunik nioqqutissanik
tikisitsineq annertuvoq**

**Nammineq pigeriigaluakkatta
assinganik tikisitsisoqartarpoq.**

**Akisussaassusilimmik atuineq
ullutsinni qanoq
inissisimava?**

**Ikuallatassanngortitsisarneq
ajornanngippallaarpoq**

**Ammit akuutissat atorlugit salinneqartarneri
avatangiisimut mingutitseqataapput**

**Uumasut ujalui ajoraluartumik
soqutigineqarunnaarput
(Ujallut paaqqaanngiivillugit neqit
aggorneqartarmata)**

**Nunatsinni ulluinnarni atisatta ilaat
avatangiisittinnut naleqqukkunnaarsimapput**

Atorluaanerulersinnaaneq inunni ataasiakkaani, suliffeqarfiillu pilersitsiviusuni mingutsitisuunngitsumik suliaqalernerulernissaat siunniunneqassappat, isumasioqatigiinnermi aqqutissatut pilersinneqartariaqartut innersuussusiarineqarput. Aqqutissat siunnersuutaasut ataatungaani taakkartorneqarput:

1. Atoqqitassaasivimmik pilersitsineq

Atorluaanerusinnaanerulernissamut aqqutinik ujartuisoqartillugu uumasut amiinut saaniinullu atoqqitassaasivimmik (tunniussisarfissamik) pilersitsisoqarnissaa siunnersuutigineqarpoq.

2. Inerisaavimmik pilertisineq

Illu sullivik inerisaaviusoq; sullivinnik arlalinnik periarfissiisoq, siunnersuiveqartoq, pikkorissaasarnernik neqerooruteqartuortoq piviusunngortinneqarpat assassortartut, sanaluttartut, ilusilersuisartut eqqumiitsuliortullu pilersitsilernerulernissaannut periarfissiissaaq. Misileraasinnaaneq, nutaaliorsinnaaneq kiisalu periusitoqqanik piujuartitsinissamik aallussaqaarsinnaaneq inissaqartillugit sullivimmi ingerlanneqaarsinnaaneri siunnersuutigineqarput.

3. Nittartakkatigut ilisimasanik avitseqatigiiffimmik pilersitsineq

Eriagisanik aallussaqaartut kulturilerisullu ilisimasaat, maannamut suliaat sammineqarsimasullu pillugit avitseqatigiiffissamik pilersitsisoqarnissaa siunnersuutigineqarpoq.

4. Paasissutissiivimmik pilersitsineq

Kulturikkut kingornussat pillugit paasissutissanik immikkut ittumik siammarterivimmik pilersitsisoqarnissaa siunnersuutigineqarpoq. Paasissutissiivimmiit ilisimasat avammut saqqummiunneqarnerisigut kulturikkut eriagisat, naleqartitat kingornussallu inuiaqatigiinnut apuunnersinnaanissaat periarfissanngussaaq. Tassunga ilaavoq nittartagatigut saqqumiisarnerit paasissutissiisarnerillu.

5. Atuartitsissutissanik inerisaaneq

Kulturikkut kingornussat, piujuartitsineq kiisalu pinngortitamut ilisimasat pillugit atuartitsissutissanik inerisaasoqarnissaa siunnersuutigineqarpoq. Ilinniusiast atuartitsisunut ilinniartitsisunullu immikkut sakkussatut siunertaqarlutik sanaajussapput, kingornussisussallu ilisimasassaannik ingerlatitseqqiisinnaanngussallutik.

Inerisaavik

SULLIVINNIK ARLALINNIK
PERIARFISSIISOQ,
SIUNNERSUIVEQARTOQ,
PIKKORISSAASARNERNIK
NEQEROORUTEQARTUARTOQ

Ilinniutisat

ILINNIUSIAT
ATUARTITSISUNUT
ILINNIARTITSISUNULLU
IMMIKKUT SAKKUSSATUT
SANAAJUSUT

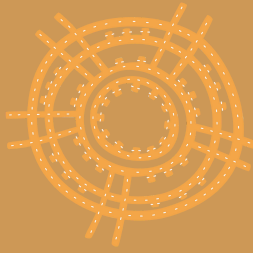

Nunatta Paasissutissiisarfia

ILISIMASANIK
SIAMMARTERIVIK

ILITSERSUUTINIK
AALLERFIK.
PISUNUT
MALINNAARTITSISOQ

SIUNNERSORTINNEQ
ISUMASSARSIORNEQ
OQALOQATEQARNEQ

Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu
Greenland National Museum & Archives

NAPA

LIVIND

Creative and Living Cultural
Heritage as a Resource for the
Northern Dimension Region

THE GLOBAL GOALS